

महसूल विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजना, विविध उपक्रम, अभियान व कार्यक्रमांना व्यापक प्रसिद्धी देणे व विभागाची वेबसाइट अद्ययावत ठेवण्यासाठी मंत्रालय, मुंबई येथे वॉर रुम स्थापन करण्याबाबत....

**महाराष्ट्र शासन
महसूल व वन विभाग**

शासन निर्णय क्रमांक: मुद्रांक- २०२५/सं.क्र.८३६ /म-१ (धोरण)
दालन क्र. एम-७ ए. पोटमाळा, मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
दिनांक : १६ जुलै, २०२५.

- वाचा:** १) शासन ज्ञापन क्रमांक : आस्थापना -२००१/प्र.क्र.४१०/म-१, दि.३१.ऑक्टोबर, २००१.
२) शासन निर्णय क्रमांक: नोंदणी (संगणक)-२०१५/१५१७/प्र.क्र.४५२/म-१, दि.०८ ऑक्टोबर, २०१५.
३) शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक: मुद्रांक-२०१७/३२६६/प्र.क्र.५०४/म-१, दि. १९ जून, २०१८.
४) शासन शुद्धीपत्रक क्रमांक: मुद्रांक २०१७/३२६६/प्र.क्र.५०४/म-१(धोरण), दि.११.जानेवारी, २०२१.

प्रस्तावना:-

महसूल विभाग हा जिल्हा प्रशासनातील प्रमुख विभाग असून समाजातील सर्व स्तरातील लोकांचा दैनंदिन कामकाजासाठी या विभागाशी संबंध येतो. त्यामुळे महसूल विभाग, जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख विभाग व नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, पुणे या उपविभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या लोककल्याणकारी योजना, शासनाचे विविध अभिनव उपक्रम व अभियान, मोहिमा आणि निरनिराळ्या लोकोपयोगी कार्यक्रमांची माहिती व लाभ जनसामान्यांपर्यंत प्रभावीपणे पोहचविण्यासाठी विविध माध्यमांचा व समाज माध्यमांचा प्रभावीपणे वापर करून महसूल विभाग व त्याच्या उपविभागांच्या योजनांना व्यापक प्रसिद्धी देण्याकरिता तसेच महसूल विभागाची वेबसाइट अद्ययावत ठेवण्याकरिता मंत्रालय, मुंबई येथे सर्व साधनांनी सुसज्ज “वॉर रुम” स्थापन करण्याचे निर्देश मा. महसूल मंत्री महोदयांनी दिनांक २५.०६.२०२५ रोजी महसूल विभागाच्या आढावा बैठकीत दिले आहेत.

मा. मंत्री महोदयांच्या उपरोक्त निर्देशानुसार महसूल विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजना, उपक्रम, अभियान, मोहिमा व कार्यक्रमांना व्यापक प्रसिद्धी देण्याकरिता तसेच विभागाची वेबसाइट अद्ययावत ठेवण्याकरिता मंत्रालय, मुंबई येथे सर्व साधनांनी सुसज्ज “वॉर रुम” स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचारधीन होती.

शासन निर्णय :-

महसूल विभाग, जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख विभाग व नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, पुणे या उपविभागांमार्फत राबविण्यात येणाऱ्या लोककल्याणकारी योजना, शासनाचे विविध अभिनव उपक्रम, अभियान व मोहिमा आणि निरनिराळ्या लोकोपयोगी कार्यक्रमांची माहिती व लाभ जनसामान्यांपर्यंत प्रभावीपणे पोहचविण्यासाठी विविध माध्यमांचा व समाज माध्यमांचा प्रभावीपणे वापर करून महसूल विभागाच्या व त्याच्या उपविभागांच्या योजनांना व्यापक प्रसिद्धी देण्याकरिता तसेच महसूल विभागाची वेबसाइट अद्ययावत ठेवणे या कामकाजाकरीता मंत्रालय, मुंबई येथे सर्व साधनांनी सुसज्ज “वॉर रुम” स्थापन करण्याकरिता रुपये २,५०,००,०००/- (अक्षरी रुपये दोन कोटी पन्नास लाख) इतका निधी नोंदणी महानिरीक्षक, पुणे यांच्या नावे असलेल्या स्वीय प्रपंची लेख्यात (PLA) जमा होणाऱ्या रकमेमधून खर्च करण्यास या निर्णयाव्दारे शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

२. सदर वॉर रूमच्या माध्यमातून महसूल विभागाच्या तीनही घटकांमधील कार्याची माहिती एकत्रित स्वरूपात प्रभावीपणे समाज माध्यमांद्वारे व इतर दळणवळणाच्या साधनांद्वारे जनसामान्यांपर्यंत पोहोचविण्यासाठी वॉर रूमची स्थापनेची उद्दिष्टे, रचना व घटक, त्यामधील साधने व सुविधा खालीलप्रमाणे आहेत.

वॉर रूम स्थापनेची उद्दिष्टे:

१. महसूल विभाग, जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख विभाग व नोंदणी व मुद्रांक विभागामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या लोककल्याणकारी योजनांना एकत्रित व समन्वित प्रसिद्धी देणे.
२. समाज माध्यमांवर महसूल व त्याच्या उप विभागांची सकारात्मक प्रतिमा निर्माण करणे.
३. महसूल विभागाची वेबसाइट अद्ययावत ठेवून विभागाच्या धोरणांची माहिती सुलभपणे उपलब्ध करून देणे.
४. विविध मोहिमा व उपक्रमांचे प्रभावी संप्रेषण, फीडबॅक संकलन आणि विश्लेषण करणे.
५. सर्व स्तरांवर तांत्रिकदृष्ट्या सक्षम, विश्लेषणक्षम आणि प्रतिसादक्षम यंत्रणा तयार करणे.

वॉर रूमची प्राथमिक रचना व घटक :

विभाग	मुख्य जबाबदाऱ्या
महसूल प्रशासन	नैसर्गिक आपत्ती व्यवस्थापन, महसूली योजना, राजस्व संकलन, शासकीय निर्णयांची अंमलबजावणी.
भूमि अभिलेख विभाग	भूमि नकाशे, फेरफार, डिजिटल सातबारा, भूमि माहिती प्रणाली, शासन निर्णयांची व उपक्रमांची माहिती प्रस्तुत करणे व अंमलबजावणीच्या बाबी.
नोंदणी व मुद्रांक विभाग	I-SARITA प्रणाली, मुद्रांक महसूल, नोंदणी सेवा, इलेक्ट्रॉनिक नोंदणी, शासन निर्णयांची व उपक्रमांची माहिती प्रस्तुत करणे व अंमलबजावणीच्या बाबी.
शेती महामंडळ	शेती महामंडळामार्फत राबविण्यात येणाऱ्या योजना व शासन निर्णयांना प्रसिद्धी देणे.
भूसंपादन	भूसंपादन शाखेमार्फत निर्गमित करण्यात येणाऱ्या शासन निर्णयांना प्रसिद्धी देणे.

प्रस्तावित सुविधा व साधने :

- एकात्मिक व मल्टीस्क्रीन डिजिटल मॉनिटरिंग व प्रसारण प्रणाली विकसित करणे.
- उच्च दर्जाच्या संगणक प्रणाली, संपादन सॉफ्टवेअर्स उपलब्ध करून देणे.
- सोशल मीडिया आणि वेबसाइट व्यवस्थापनासाठी आवश्यक तांत्रिक सॉफ्टवेअर्स उपलब्ध करून देणे.
- व्हिडिओ निर्मिती आणि संपादन यंत्रणा (व्हिडिओ संदेश, माहितीपट इत्यादींसाठी) स्थापन करणे.
- थेट संवाद व जन प्रतिक्रिया प्रणाली विकसित करणे.
- विश्लेषक व कंटेंट मॅनेजमेंट टीमची नेमणूक करणे.
- विभागीय प्रतिनिधींकरिता बैठक/संपर्क सुविधा निर्माण करणे.

३. सदर वॉर रूम ही महसूल विभाग, जमाबंदी आयुक्त आणि संचालक, भूमि अभिलेख विभाग व नोंदणी व मुद्रांक विभाग या तिन्ही उप विभागांसाठी एकत्रितपणे उपयुक्त असल्यामुळे, यासंबंधीचा अंतिम निर्णय व अंमलबजावणी 'एकात्मिक प्रकल्प व्यवस्थापन कक्ष (Unified Project Management Unit UPMU)' या कक्षामार्फत समन्वयाने करण्यात यावी.

४. सदर वॉर रूम १६ जुलै २०२५ ते १५ जुलै २०२९ या कालावधीसाठी कार्यरत राहील.

५. सदर खर्च हा ज्या बाबीसाठी मंजूर करण्यात आला आहे, त्याच बाबीसाठी खर्च करण्यात यावा.

६. सदर शासन निर्णय वित्त विभाग, अनौ.संदर्भ क्र.४०२/व्यय-१०, दिनांक ०३.०७.२०२५ अन्वये प्राप्त सहमतीस अनुलक्षून निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२५०७१६११२३२४९८१९ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(सुनिल जाधव)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत:

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. सभापती, विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, विधानभवन, मुंबई.
३. मा. अध्यक्ष, विधानसभा यांचे खाजगी सचिव, विधानभवन, मुंबई.
४. मा. मुख्यमंत्री महोदयांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. उपमुख्यमंत्री (नगरविकास) महोदयांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
६. मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त) महोदयांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
७. सर्व मा.मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
८. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधानपरिषद यांचे खाजगी सचिव, विधानभवन, मुंबई.
९. सर्व सन्माननीय विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य.
१०. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई
११. मा. महालेखापाल- १ व २ (मुंबई/नागपूर) महाराष्ट्र राज्य.
१२. सर्व अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
१३. महानगर आयुक्त, मुंबई/पुणे/नागपूर महानगर विकास प्राधिकरण.
१४. सर्व विभागिय आयुक्त.
१५. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई.
१६. म्हाडा/सिडको/एस.आर.ए इत्यादी प्राधिकरणे.
१७. नोंदणी महानिरिक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१८. महाराष्ट्र स्थावर संपदा नियमक प्राधिकरण.
१९. सर्व जिल्हाधिकारी.
२०. सर्व जिल्हा परिषद मुख्य कार्यकारी अधिकारी.
२१. अपर मुद्रांक नियंत्रक, प्रधान मुद्रांक कार्यालय, मुंबई.
२२. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
२३. सर्व महानगर पालिका आयुक्त.
२४. सर्व नगर पालिका/नगर परिषद/नगरपंचायतीचे मुख्याधिकारी.
२५. सर्व नोंदणी उपमहानिरिक्षक व मुद्रांक उपनियंत्रक (विभागीय कार्यालये)
२६. सर्व सह जिल्हा निबंधक वर्ग- १ तथा मुद्रांक जिल्हाधिकारी
२७. निवड नस्ती, कार्यासन म-१(धोरण) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.